

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความรับมิตรชอบเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นปัญหาการปฏิบัติหน้าที่มีขอบในองราชการ การตกไม้ทำร้ายป่า การค้ายาเสพติด การก่ออาชญากรรม การทำลายการค้าออกฉวาง การเล่นพรรคเล่นพวกในการทำงาน ฯลฯ ล้วนแต่เกิดจากการที่บุคคลกลุ่มหนึ่งขาดความรับมิตรชอบในค้ำนต่าง ๆ

จรรยา สุวรรณทัต และคณะ (2521 : 28) กล่าวถึงความรับมิตรชอบว่าเป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองที่สำคัญอย่างหนึ่งนอกจากความมีวินัยทางสังคม ความเชื่อเพื่อและความเกรงใจ ซึ่งความเป็นพลเมืองค้ำนี้ก็ค้ำคือนิสัยและการกระทำของบุคคลซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานและกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมายบ้านเมือง รวมถึงลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว เนื่องจากความรับมิตรชอบเป็นลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลซึ่งเป็นเครื่องบดักค้ำในทางปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนและมีความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นคนมีความรับมิตรชอบนี้เป็นลักษณะที่ช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปค้ำด้วยความราบรื่น สงบสุข นอกจากนี้ความรับมิตรชอบยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศค้ำ

เพกและคณะ (อ้างมาจากละม้ายมาศ ศรีทัศน์และจรรยา สุวรรณทัต, 2510 : 112) กล่าวว่า นักจิตวิทยาหลายท่านเห็นพ้องค้ำกันค้ำว่า ความรับมิตรชอบของบุคคลเป็นลักษณะหนึ่งซึ่งแสดงถึงความเป็นผู้มีวุฒิภาวะค้ำนอุปนิสัย และเป็นส่วนประกอบสำคัญยิ่งต่อการค้ำรงชีวิตในสังคมหนึ่ง ๆ เนื่องจากสังคมค้ำแต่ละแห่ง บุคคลค้ำแต่ละบุคคลมีบทบาทที่จะค้ำองกระทำมากมายค้ำด้วยกัน ถ้าทุกคนในสังคมรู้จักรับมิตรชอบในบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ของตนอย่างค้ำแล้ว ก็ย่อมจะทำให้เกิดสันติค้ำลค้ำจนความเจริญของค้ำนั้น

จะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบเป็นลักษณะ (trait) ที่มีความสำคัญเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นการผลักดันพัฒนาประเทศไทย ใ้มี การศึกษาวิจัยของหน่วยงาน นักวิชาการต่าง ๆ ได้แก่ ฮป็นต์ ศรีโสภณ (2525) คณะกรรมการนโยบายและการศึกษา ของสมาคมการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา (Educational Policies Commission N.E.A.) (อ้างจากอนันต์ ศรีโสภณ 2525 : 73-74) คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการ ศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (2514 : 214) โดยเอ็ดการ์ เพอร์ ปีเตอร์สัน (Peterson 1977) มิลเลอร์ (Miller 1975) ซึ่งทำการศึกษา เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จากการวิจัยของบุคคลที่กล่าว ข้างต้นมีข้อค้นพบคล้ายกันว่า การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีจุดมุ่งหมายประการหนึ่ง เหมือนกันคือ มุ่งผลักดันให้มีความรับผิดชอบเพื่อรับใช้ชุมชน

สำหรับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยก็เช่นกันได้มีการกำหนด ความรับผิดชอบไว้เป็นลักษณะที่พึงประสงค์ มีการกำหนดเป็นนโยบายการผลักดันพัฒนา การศึกษาต่าง ๆ ได้แก่ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 5 2522-2529 (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 21) แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 (2525-2529) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2524 : 4) แผนพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระยะที่ 6 (2530-2534) (2528 : 9) และมีการกำหนดไว้ชัดเจนในปฏิธาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2530 : 1)

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยมีหลายสาขาวิชา สาขาวิชาที่มีการ ผลักดันมากที่สุดคือ สาขาสังคมศาสตร์ สังคมศาสตร์ในประเทศไทยเริ่มต้นการ เรียนการสอนอย่างจริงจังในมหาวิทยาลัยเมื่อประมาณ 3 ทศวรรษมานี้เอง แต่ก็มีความ ตื่นตัว ความสนใจ และมีการพัฒนาขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านการเรียบ การสอน และการค้นคว้า วิจัย อย่างไรก็ตามเมื่อมาถึงในปัจจุบันนี้มีความเกี่ยวกับ สถานะของวิชาการสาขาสังคมศาสตร์ก็มากขึ้น ซึ่งรวมไปถึงความสงสัยเกี่ยวกับปริมาณ ความต้องการบุคลากรสาขานี้ในประเทศไทย เหตุผลที่สำคัญก็เพราะ "บัณฑิตสังคมศาสตร์" ต้องตกอยู่ในภาวะว่างงานเป็นจำนวนมาก แม้ว่าปัญหาดังกล่าวจะเป็นเรื่องที่คงมีการ พิจารณากันในระดับชาติ มหาวิทยาลัยซึ่งมีบทบาทสำคัญในการผลักดันวิชาต่าง ๆ

ออกไป ก็ควรจะหมั่นทวนกิจกรรมการ เรียนการ สอนตลอดจนการค้นคว้าวิจัยต่าง ๆ ใน
 ด้านสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความจำเป็นที่จะมีการกำหนดเป้าหมายของกิจกรรม
 ดังกล่าวและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในสาขาวิชานี้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ถึงแม้ว่าบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์จะมีจำนวนมากเกินความต้องการของสังคม
 แต่สำหรับบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อศึกษาจากสมมุติ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2529 : 6) พบว่าเป็นบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์เกือบครึ่งหนึ่ง
 ของบัณฑิตที่ผลิตได้ทั้งหมดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แม้ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะ
 ผลิตบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์มากกว่าบัณฑิตสาขาอื่น ๆ แต่ก็ยังไม่ปัญหาเรื่องการตกงาน
 ของบัณฑิตสาขานี้ เพียงแต่อาจจะท้อใจช่วงเวลาหางานมากขึ้นหรือได้งานไม่ตรงกับ
 สาขาวิชาที่เรียน อย่างไรก็ตามจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ตระหนักดีถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้น
 กับบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์ จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อพิจารณา
 หาทางในการพัฒนาวิชาการสายสังคมศาสตร์ขึ้น โดยมีอาจารย์จากคณะทางสังคมศาสตร์
 ทั้ง 6 คณะเป็นกรรมการ คณะกรรมการชุดนี้ได้คำนึงถึงการพัฒนาคูณาภของการผลิต
 บัณฑิตให้มีคุณภาพดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการตามปณิธานของ
 มหาวิทยาลัย และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหามัธยมศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตกงาน
 อันอาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต เพราะบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยอื่น โดยเฉพาะ
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งของมหาวิทยาลัยเปิดจะมีการผลิตกันมากขึ้นเรื่อย ๆ

คณะกรรมการพัฒนาวิชาการสายสังคมศาสตร์นี้ได้มีการประชุมหารือกันหลาย
 ครั้งเพื่อจัดทำโครงการพัฒนาวิชาการสายสังคมศาสตร์ ระยะที่ 1 (2530-2535)
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะกรรมการได้ตั้งข้อสังเกตในที่ประชุมเกี่ยวกับปัญหาสังคม
 ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไว้ 2 ประการ คือ ประการแรกนักเรียนที่ได้รับการ
 คัดเลือกให้เข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นผู้มีความสามารถในการ
 เรียนดีเกินกว่าสถาบันการศึกษาแห่งอื่น ๆ อยู่แล้ว แต่เมื่อนักเรียนเหล่านี้เป็นนิสิตเรียน
 จนจบเป็นบัณฑิตปรากฏว่ามีได้แสดงความสามารถเป็นพิเศษทางจากสถาบันอุดมศึกษาแห่งอื่น ๆ
 แต่อย่างไรก็ตามจึงน่าจะก่อให้เกิดการมาถึงสาเหตุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการในการ
 ผลิตบัณฑิตว่ามีปัญหาอย่างไรบ้าง และประการที่สองปัจจุบันบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 มีคู่แข่งมาก และเนื่องด้วยบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจำนวนน้อยกว่าบัณฑิตจากแห่ง

อื่น ๆ ทั้งนี้ปริมาณบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในหน่วยงานต่าง ๆ จึงมีน้อย กล่าวโดยสรุปถ้าหากปล่อยให้สถานการณ์เป็นเช่นนี้ต่อไป จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอาจไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้นำสถาบันอื่นใดแม้กระทั่งในชั้นคุณภาพ จึงอาจกล่าวได้ว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะต้องพิจารณาทบทวนกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการเรียนการสอน การวิจัย การฝึกอบรม ตลอดจนการปรับปรุงหลักสูตร และกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อพัฒนาวิชาการสายสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัย รวมทั้งเพื่อเป็นแนวคิดหรือเป็นกรอบการอ้างอิงในการปรับปรุงทิศทางสังคมศาสตร์ในประเทศโดยส่วนรวม

ด้วยเหตุนี้คณะกรรมการพัฒนาวิชาการสายสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาครั้งนี้ เนื่องด้วยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งจัดได้ว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความพร้อมมากกว่าสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในทุกด้านทั้งในค่านิยม อารยธรรม งบประมาณ และวิสัยทัศน์ ทั้งนี้บัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยน่าจะมีคุณภาพสูง เค้นซัด และมีเอกลักษณ์ที่ต่างจากบัณฑิตของสถาบันการศึกษาอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งน่าจะเป็นที่นิยมของตลาดแรงงานมากกว่า กล่าวคือมุ่งพิจารณาการบัณฑิตมีวิชาสายสังคมศาสตร์ที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ วิชาชีพ และความเป็นผู้นำในสังคมทุกระดับงานซึ่งอดีตสถานภาพบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็เป็นไปตามที่คาดหวัง แต่ในปัจจุบันลักษณะดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากมีปัจจัยหลายประการ

เมื่อพิจารณาแนวการพัฒนาการบัณฑิตมีวิชาสายสังคมศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่จะมุ่งให้บัณฑิตมีความเป็นเลิศทางวิชาการ วิชาชีพและความเป็นผู้นำนั้น จะเห็นว่าแนวการพัฒนาในสองประการแรก คือความเป็นเลิศทางวิชาการ วิชาชีพนั้นอาจจะไม่มีปัญหาอะไรมากนัก เนื่องจากความพร้อมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แต่สำหรับแนวการพัฒนาในประการสุดท้ายคือในเรื่องความเป็นผู้นำนั้นจะมีความยากลำบากในการหาทางพัฒนา เพราะความเป็นผู้นำเป็นลักษณะที่ประกอบด้วยความซื่อสัตย์มากมายหลายประการ จึงจะเห็นได้จากคำราเอกสาร หรือบทความจำนวนมากที่กล่าวถึงองค์ประกอบของความเป็นผู้นำไว้มากมายหลายลักษณะ ทำให้เป็นการยากต่อการศึกษาลักษณะทั้งหมดพร้อมกันในคราวเดียวกัน

จากการศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำในเอกสารต่าง ๆ พบว่ามีลักษณะที่สำคัญที่กล่าวอ้างถึงเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตำราเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป และตำราเกี่ยวกับบุคลิกภาพจะกล่าวถึงความรับผิดชอบว่าเป็นลักษณะสำคัญลักษณะหนึ่งของความเป็นผู้นำ และเมื่อพิจารณาความสอดคล้องดังกล่าวจะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบเป็นลักษณะของบัณฑิตที่พึงปรารถนาซึ่งมีกล่าวไว้อย่างชัดเจนในปรัชญาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แม้ว่าความรับผิดชอบจะเป็นลักษณะที่กล่าวถึงกันเสมอ ๆ แต่เมื่อศึกษา ค้นคว้า จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ทำให้พบว่าลักษณะความรับผิดชอบจะเป็นเช่นไร นั้น ปรากฏมีเพียงการศึกษาในทำนองเกี่ยวกับภาวะสันนิษฐานของความรับผิดชอบเท่านั้น คือมีการศึกษากันอย่างจริงจังน้อยมาก

ในต่างประเทศ ไคน์ท์ โรบินสัน และชาเวอร์ (Robinson and Shaver 1973 : 467-469) ได้รวบรวมและปรับปรุงแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของกอฟและแฮร์ริส (Gough & Harris) ได้ข้อกระทงที่ใช้วัดความรับผิดชอบต่อสังคม 8 ข้อ เมื่อพิจารณาจะเห็นว่าเป็นการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเกี่ยวเท่านั้น ซึ่งความจริงแล้วความรับผิดชอบมีหลายด้าน ในขณะที่ปรากฏว่าได้มีการแปลแบบวัดฉบับนี้เป็นภาษาไทย และนำมาพิมพ์ไว้เป็นตัวอย่าง การประเมินค่านจริยธรรมในหนังสือการประเมินผล การเรียนระดับมัธยมศึกษาของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ออกเผยแพร่ไปตามกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ ในเนื้อหาบทที่ 4 ของหนังสือเล่มนี้ มีความเกี่ยวกับการประเมินค่านจริยธรรมค่านต่าง ๆ และมีตัวอย่างของข้อกระทง เรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม (กรมวิชาการ 2530 : 100-101)

สำหรับในประเทศไทยก็มีการศึกษาเรื่องความรับผิดชอบกันอยู่บ้าง เช่น วรพนิกรธรรม (2515 : 6-7) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวลตามความต้องการผลสัมฤทธิ์ และความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบของเด็กไทยเชื้อชาติไทยและเด็กไทยเชื้อชาติจีน ซึ่งมีการสร้างเครื่องมือวัดความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในการสร้างเครื่องมือวัดความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบโดยการวัดการปฏิบัติดังต่อไปนี้ได้หรือไม่มากนักย่อยเพียงใด คือ

1. ช่วยเหลืองานของครอบครัว และงานส่วนรวมด้วยความเต็มใจ
2. ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ ไว้วางใจได้

3. กล้าเผชิญความจริง
 4. ตั้งใจทำงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง
 5. รับผิดชอบต่องานเองทั้งการเงิน การงาน การเรียน
 6. ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด
 7. คู่แสดของส่วนรวมเสมือนของตน และทำงานร่วมกับคนอื่นได้ดี
 8. รักษาสิทธิและหน้าที่ของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น
- จะเห็นได้ว่าเนื้อหาที่ใช้ในการสร้างเครื่องมือนี้ยังไม่ครอบคลุมความรับผิดชอบต่อ

ในทุกด้าน ในปีเดียวกันบุพผา อานันท์ (2515) ก็ได้ทำการศึกษายของภาระสอนแบบสืบสวนในวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความคิดแบบสืบสวน ความฉันทกทางการเรียนและความรู้สึกรับผิดชอบต่อ ซึ่งแบบวัดความรู้สึกรับผิดชอบต่อที่สร้างขึ้นก็คล้ายกับของวรวรณี รักษาธรรม หลังจากนั้นได้มีการนำแบบวัดความรู้สึกรับผิดชอบต่อของวรวรณี รักษาธรรมไปใช้ก็มาก บางคนก็มีการดัดแปลงแก้ไขไปบ้าง เช่น จิตรบรรด กิริติเชวี (2516) เพิ่มเติมการให้ความร่วมมือกับหมู่คณะในการทำงานเข้าไปช่วย ประพนท เล็กชวาสัก (2517) ดัดข้อความที่ 6 ของวรวรณี รักษาธรรม ซึ่ง คือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด สมพงศ์ กิรพัฒน์ (2517) ได้เพิ่มข้อความการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ คอยติดตามผลงานเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น และดัดข้อความรับผิดชอบต่อตนเองทั้งการเงินการงาน การเรียนออก นอกจากนี้ยังมีคนอื่น ๆ อีกที่ไร้นามของวรวรณี รักษาธรรม ได้แก่ อภิสิทธิ์ วงษา (2517) คนับ งามมานะ (2518) อารีย์ เศรษฐชัย (2520) มานิต ถนอมทวงเสรี (2522) เป็นต้น ถึงแม้จะมีการศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อ ความรู้สึกรับผิดชอบต่อกันอยู่พอควร แต่ก็เป็นเพียงการใช้ต่อ ๆ กันไป เป็นส่วนใหญ่โดยไม่มี การเปลี่ยนแปลงสถานะพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อจึงทำให้การวัดลักษณะความรับผิดชอบต่อในปัจจุบันยังเป็นที่น่าสงสัยในเชิงวิเคราะห์ภาวะสถานะพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อ ภาวะสถานะพื้นฐานยังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร

ดังนั้นเพื่อให้การวัดลักษณะความรับผิดชอบต่อเป็นไปอย่างน่าเชื่อถือมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อ และประกอบกับความสำคัญของ การศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งความจำเป็นในการพัฒนาวิชาการ สายสังคมศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะวิเคราะห์ องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อของนิสิตปริญญาตรี สาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพื่อจะนำองค์ประกอบที่ได้อมาใช้เป็นพื้นฐานให้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการจัดกิจกรรม ทั้งในและนอกหลักสูตร เพื่อพัฒนาวิชาการสายสังคมศาสตร์ให้ทันวิวัฒนาการที่มีคุณภาพครบถ้วน ความที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องการ และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานมากกว่า สถาบันการศึกษาอื่น และอาจใช้เป็นแนวทางให้แก่สถาบันการศึกษาอื่นในการปรับปรุง คุณภาพบัณฑิตให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมของนิสิตปริญญาตรี สาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามการรับรู้ของนิสิตและอาจารย์

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะความรับผิดชอบต่อสังคมของนิสิตปริญญาตรี สาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2530 เท่านั้น
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นิสิตและอาจารย์ สาขาสังคมศาสตร์ จำนวน 6,106 คน และ 479 คน ตามลำดับ
3. จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้วิจัยจัดโครงสร้างในการศึกษาดังนี้
 - 3.1 ความรับผิดชอบต่อส่วนทั่ว ได้แก่
 - 3.1.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง
 - 3.1.2 ความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียน
 - 3.1.3 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย
 - 3.1.4 ความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของตนเอง
 - 3.2 ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ได้แก่
 - 3.2.1 ความรับผิดชอบต่อครอบครัว
 - 3.2.2 ความรับผิดชอบต่อเพื่อน
 - 3.2.3 ความรับผิดชอบต่อมหาวิทยาลัย
 - 3.2.4 ความรับผิดชอบต่อสังคม

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างขอแบบสอบถามจากประสบการณ์และตอบด้วยความจริงใจ
2. ค่าตอบแทนจากการตอบในวัน และเวลาต่างกันไม่มีความแตกต่างกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สาขาสังคมศาสตร์	หมายถึง	คณะครุศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะรัฐศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นิสิต	หมายถึง	นิสิตระดับปริญญาตรีของทุกคณะในสาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ลงทะเบียนเรียนในภาค ปลายปีการศึกษา 2530
อาจารย์	หมายถึง	อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ที่สอนระดับปริญญาตรีสาขา สังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาคปลาย ปีการศึกษา 2530
ความรับผิดชอบต่อของนิสิต	หมายถึง	เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับสถานการณ์หรือบุคคล นิสิต จะแสดงพฤติกรรมด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของตนใน ฐานะสมาชิกที่ีของครอบครัว มหาวิทยาลัย สังคม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้แบ่งความรับผิดชอบต่อของนิสิต เป็น 2 ประเภท คือ ความรับผิดชอบต่อส่วนทั่ว ไ้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อ ต่อการศึกษาเล่าเรียน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การงานที่ไ้รับมอบหมาย ความรับผิดชอบต่อการ กระทำของตนเอง และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ไ้แก่ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อ เพื่อน ความรับผิดชอบต่อมหาวิทยาลัย ความ รับผิดชอบต่อสังคม

ตัวแปร	หมายถึง	พฤติกรรมหรือลักษณะของนิสิตที่แสดงถึงความ รับนิคชอบของนิสิตปริญญาตรี สาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
องค์ประกอบ	หมายถึง	กลุ่มของตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงกว่า 0.45 ในแต่ละองค์ประกอบหลังจากหมุนแกน องค์ประกอบแบบอโรทอนอลแล้ว และมีค่าไอ เกน มากกว่า 1.00

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของความรับนิคชอบของนิสิตปริญญาตรี สาขา
สังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งการรับรู้ของนิสิตและอาจารย์
2. เพื่อทราบลักษณะที่ส่งเสริมความรับนิคชอบของนิสิตปริญญาตรี สาขา
สังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการ
เรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมให้
นิสิตมีความพัฒนาลักษณะความรับนิคชอบซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของลักษณะผู้นำ อันเป็นเป้าหมาย
สำคัญประการหนึ่งของโครงการพัฒนาวิชาการสายสังคมศาสตร์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คาดหวัง
3. เพื่อใช้เป็นแนวทางพื้นฐานในการสร้างเครื่องมือที่ใช้วัดความรับนิคชอบ
ของนิสิตปริญญาตรี สาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีความน่าเชื่อถือได้
มากขึ้นเพื่อใช้ประเมินว่าการผลิตบัณฑิตสังคมศาสตร์ให้มีความรับนิคชอบได้มากน้อยเพียงใด
และบรรลุตามปณิธานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหรือไม่ จะต้องปรับปรุงหรือส่งเสริมด้านใดบ้าง
4. ใช้เป็นแนวทางพื้นฐานในการพัฒนาการผลิตบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์ของ
สถาบันอุดมศึกษาอื่นได้